

Lausunto kuntalain kokonaisuudistusta koskevasta lakiluonnoksesta sekä muista kuntalakiuudistusta sivuavista lakiluonnoksista

513/00.04.00/2014, 732/00.00.00/2014, 733/00.00.00/2014

KH § 165

Valmistelija: Marita Toikka

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 8.5.2014:

"Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta.

Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)

- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47–49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.”

Oikeusministeriö on lisäksi pyytänyt kaupungilta 1.7.2014 toimitetuilla sähköisillä lausuntopyynnöillä lausuntoja vaalilain muuttamisesta kunnallisvaalien ajankohdan siirtämiseksi kuntalaissa esitetyllä tavalla, sekä nettiäänestysmenetelmän käyttöönottamisesta neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä. Lausunnot on pyydetty toimittamaan 29.8.2014 mennessä.

Lausuntoluonnos uudesta kuntalaista on ollut kommentoitavana valtuustoryhmillä. Lausunnon valmistelusta on vastannut kaupunginlakimies Kaisa Heino.

Oheismateriaali:

Imatran kaupungin lausuntoluonnos kuntalakiluonnoksesta

Kaupunginhallitus

§ 165

25.08.2014

Vs. kj:n ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa oheisen lausuntoluonnoksen mukaisen lausunnon kuntalakiluonnoksesta, sekä valtuuttaa samalla keskushallinnon viranhaltijat vastaamaan vastuualueidensa mukaisesti oikeusministeriön lausuntopyyntöihin koskien ehdotusta vaalilain muuttamisesta kunnallisvaalien ajankohdan siirtämiseksi, sekä nettiäänestysmenetelmän käyttöönottamisesta neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Merkittiin, että kaupunginlakimies Kaisa Heino oli kokouksessa esittelemässä asiaa ja hänet valtuutettiin tekemään lausuntoon täydennys kokouksessa keskustellun mukaisesti. Lisäksi merkittiin, että tältä osin pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Otteen oikeaksi todistaa Imatralla 26.8.2014
Kaupunginkanslia

Tiina Luukkonen, toimistosihteeri

Jakelu

Valtiovarainministeriö

26.8.2014

Imatran kaupungin lausunto valtionvarainministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta uudeksi kuntalaksi

Lausunto kuntalain uudistamisen tavoitteista

Kuntalain uudistukselle asetetut tavoitteet ovat kannatettavia. On tärkeää, että kuntalaki pyrkii vastaamaan muutoksiin, jotka kuntien toimintaympäristössä on voimassa olevan kuntalain säätämisen jälkeen tapahtunut. Kuntien toiminnan kestävyiden turvaaminen edellyttää lakiluonnoksen tavoiteperusteluissa esitetyin tavoin, että sääntelyllä tuetaan pitkän aikavälin vastuunkantoa kuntien päätöksenteossa.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen (5 luku):

Kunnan asukkaiden itsehallinnon, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen ovat keskeisessä asemassa kuntien toimintaympäristössä käynnissä olevissa muutoksissa, kuten kuntarakenne- ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksissa.

On tärkeää pyrkiä löytämään keinot kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseen toimintaympäristössä, jossa perinteistä kunnallista päätöksentekoa siirtyy väistämättä yhä kauemmas yksittäisestä kunnan asukkaasta. Uuden kuntalain yksityiskohtaisten velvoitteiden puuttuessa asukkaiden riittävä vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen jää jatkossakin pitkälti yksittäisten kuntien linjausten varaan. Mikäli kuntaliitokset johtavat tulevaisuudessa alueellisesti yhä suurempien kuntakokonaisuuksien perustamiseen, on syytä pohtia myös sitä, onko asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi syytä laatia jossain määrin nyt ehdotettua velvoittavampia tai sisällöltään yksityiskohtaisempia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia turvaavia säännöksiä. Imatran kaupunki pitää tärkeänä, että kuntalaisvaikuttamista koskevaa sääntelyä tarkennetaan siltä osin, että sääntelyllä asetetaan nyt esitettyä vahvempia velvoitteita kunnille osallistavan päätöksenteon turvaamiseksi.

Uuteen kuntalakiin esitetyt velvoittavat säännökset nuorisovaltuuston ja vanhusten neuvoston asettamisesta eivät sellaisenaan varmista eri ryhmien tosiasiallista ja kattavaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuutta kunnalliseen päätöksentekoon. On myös kyseenalaista, onko muodollisten organien asettamista koskevasta velvoittavasta lainsäädännöstä sellaisenaan mitään hyötyä säännösten taustalla olevien sinänsä tärkeiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ensisijaista olisi säännellä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien järjestämisen sisältöä ja tosiasiallista merkitystä kunnallisessa päätöksenteossa. Lisäksi tarkoituksenmukaista olisi pohtia, miten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamisen käytännön toteutusta kunnissa voitaisiin tukea ja ohjata muunlaisella kuin yksityiskohtaisella lain tasoisella sääntelyllä.

Suunnitelmallisen toiminnan ja talouden kestävyiden tavoitteet (mm. 7 luku) :

Kunnan toiminnan suunnitelmallisuuden ja taloudellisen kestävyiden tukemiseen tähtäävät tavoitteet ovat keskeisiä kuntien elinvoimaisuuden ja siihen liittyvien kunnallisten

palvelujen tulevaisuuden turvaamisen näkökulmasta. Kunnan eri toimielinten roolien, tehtävien ja vastuiden selkiyttämiseen liittyvä sääntely esitetyssä muodossaan tukee omalta osaltaan kunnan toimintojen johtamisen edellyttämää suunnitelmallisuutta ja päätöksenteon yhteensovittamista aina monimuotoistuvammassa kuntien toimintaympäristössä.

Lausunto keskeisistä uuteen kuntalakiin ehdotetuista muutoksista / uudistuksista

Kunnan toiminta –käsite (6 §):

Kunnan toiminnan määrittely laajassa merkityksessään tukee hyvin kuntalaille asetettuja tavoitteita, ja on esitetyssä muodossaan kannatettava.

Kunnan järjestämisvastuu (8 §):

Vastuiden selkiytymisen, sekä rahoituksen ja järjestettävien palvelujen tuotantokustannusten yhteensovittamisen näkökulmasta on tärkeää, että järjestämisvastuun käsite sekä järjestämiseen liittyvä rahoitusvastuun merkitys määritellään ja selkiytetään säädösten välillä.

Järjestämisvastuun käsitteen määrittelyssä uudessa kuntalaissa tulee ottaa huomioon myös juuri julkaistu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnos ja erityisesti siinä tarkoitettu järjestämisvastuun sisältö. Lakiluonnoksissa esitetyt järjestämisvastuiden sisällöt poikkeavat olennaisesti toisistaan, koska käytännön tuotantotavasta päättäminen ei sote -järjestämislakiluonnoksen mukaan kuulu em. laissa määriteltyyn sote-alueelle kuuluvaan järjestämisvastuuseen.

Palvelujen tuottamistavasta päättäminen tarjoaa keskeisiä välineitä palvelujen tuotantokustannusten yhteensovittamiseen palvelujen rahoitusvastuun kantajalla käytettävissä oleviin varoihin. Toisaalta on tärkeää, että palvelujen järjestämisvastuun kantajalla, vaikka ko. taho ei olisikaan palvelujen lopullinen rahoittaja, on riittävät toimivaltuudet tehdä tosiasiallisia palvelutasoa koskevia ratkaisuja muun muassa asukkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta, ja lisäksi tarpeellisia palvelurakenteita uudistavia ratkaisuja esimerkiksi aivan uudenlaisten tuottamistapojen käyttöönotosta palvelujen vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen järjestelyt, joissa rahoitusvastuu ei ole samalla taholla kuin palvelujen järjestämisvastuu, ovat ongelmallisia. Rahoittajan rooliksi jää yksinomaan järjestäjän päättämään tuotantotasoon ja -tapaan perustuvien laskujen maksaminen, mutta ohjausmahdollisuudet palvelujen tuotantokustannusten ja käytettävissä olevan rahoituspohjan yhteensovittamiseksi ovat olemattomat.

Lisäksi oma problematiikkansa liittyy luonnosasteella olevaan sote -järjestämislakiin. Lakiluonnoksen linjausten mukaisesti rahoittajana toimiva kunta maksaa laskennallisen (kapitaatiopohjaisen) rahoitusosuuden sote-kuntayhtymälle, ja kunnan rahoitusvastuun välitön yhteys oman kunnan asukkaille tuotettujen palveluiden todellisiin tuotantokus-

tannuksiin katkeaa. Yksittäinen kunta kantaa toisaalta rahoitusvastuun ennalta määritellyn kaavamaisen perusteen mukaisesti ilman välitöntä yhteyttä oman kunnan asukkaille tuotettujen palvelujen tuotantokustannuksiin. Toisaalta kunta on osaltaan tuotanto-organisaationa päättämässä palvelujen käytännön tuottamistavasta, vaikkakaan ei kanna juridista järjestämisvastuuta palveluiden järjestämisestä.

Edellä viitattu huomioon ottaen vaikuttaisi perustellulta, että järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu -käsitteiden sisällön määrittelyyn kiinnitettäisiin vielä nyt esitettyä tarkempaa huomiota niin kuntalaissa kuin tulevassa sote-järjestämislaissakin. Koska termien sisältö ja merkitys yksittäisen kunnan toiminnassa tule olemaan kaikilta osin yhdenmukainen edellä mainituissa laeissa, olisi perusteltua, että termit erotettaisiin jo lakien säätämismvaiheessa sanamuodoiltaan selkeästi toisistaan (esim. kunnallinen järjestämisvastuu ja sote -järjestämisvastuu).

Ylipäätään järjestämisvastuun ja rahoittamisvastuun erottamiseen eri organisaatioille lakisääteisesti (, eli muutoin kuin kuntien välisten nimenomaisten sopimusten perusteella,) on suhtauduttava kriittisesti. Mikäli järjestämisvastuuta on tarkoituksenmukaista siirtää lakisääteisesti pois yksittäiseltä kunnalta, on arvioitava tarkkaan, onko mitään perustetta jättää enää rahoitusvastuutakaan näiden palvelujen osalta yksittäiselle kunnalle. Järjestämisvastuu voisi määräytyä lakimuutosten perusteella siten, että ko. palvelut eivät kuuluisi enää jatkossa kunnan toimialaan, vaan rahoitus- ja järjestämisvastuu siirtyisi kunnilta muun julkisen organisaation vastuulle.

Kuntavaalit (15 §):

Kuntavaalien järjestämistä ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohtaa koskevat uudistusehdotukset ovat kannatettavia lakiehdotuksessa esitetyllä tavalla.

Toimielinorganisaatiota koskeva sääntely (6 luku), sekä otto-oikeuden rajaaminen (93 §):

Esitetyt uudistusehdotukset ovat kannatettavia ja jättävät toivotulla tavoin kunnille mahdollisuuden järjestää toimielinorganisaationsa soveltuvimmaksi katsomallaan tavalla.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle selkiyttää osaltaan kunnan päätöksentekoprosesseja, ja toisaalta tukee kunnanhallituksen roolia kunnan toiminnan yhteensovittajana.

Valtuustoa, kuntastrategiaa ja kunnan johtamista, sekä luottamushenkilöitä koskeva sääntely (4 luku, 7 luku, 10 luku):

Valtuuston tehtävien tarkentaminen kunnan toiminnan suunnitelmallista kokonaisohjausta tukevalla tavalla on tarpeellista.

Uuteen kuntalakiin esitetyt velvoittavat säännökset kuntastrategian ja johtajasopimusten laatimisesta eivät sellaisenaan varmista sääntelyn taustalla olevien sinänsä hyvien tavoitteiden toteutumista käytännössä.

Strategian sisältöä koskevat vaatimukset ehdotetussa muodossaan ovat omiaan ohjaamaan päätöksentekoa kokonaisvaltaisempaan ja suunnitelmallisempaan suuntaan. Tämän tyyppinen sääntely on toivottavaa nimenomaan sen tavoitteen saavuttamiseksi, että kuntalain säännökset tukevat osaltaan pitkän aikavälin vastuunkantoa kuntien päätöksenteossa.

Myös johtajasopimuksen taustalla oleva tavoite poliittisen ja ammatillisen johdon välisen työnjaon selkiyttämistä on tarpeellinen, mutta johtajasopimuksen säätäminen laissa pakolliseksi vaikuttaa jossain määrin ylisääntelyltä. Liian pitkälle tai liian yksityiskohtiin menevä sääntely voi johtaa turhan raskaaseen, helposti vanhentuvaan sääntelyyn, ja pahimmillaan johtaa siihen, että lain tosiasiallisesti painokkaat tarkoitusperät siivutetaan kunnissa muodollisella lakivelvoitteiden täyttämällä ilman toimintatapojen tosiasiallista uudistamista ja uudelleenarviointia.

Edellä mainittu koskee myös kuntalakiehdotuksessa esitettyä kuntastrategian laatimisvelvoitetta. Kuntastrategia on käytössä jo nykyisin lähes kaikissa kunnissa. Pelkän lakivelvoitteen vuoksi laadittu strategia-asiakirja ei edesauttane kuntastrategiasääntelylle asetettujen tavoitteiden toteutumista yksittäisen kunnan päätöksenteossa.

Lainsäädännöllisen ohjauksen näkökulmasta vaikuttaisi riittävältä, että lainsäädäntötasolla määriteltäisiin valtuuston velvoitteet ja vastuut kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiden asettajana.

Liian yksityiskohtiin menevän lain tasoisen sääntelyn välttämiseksi kuntalaissa voitaisiin esimerkiksi velvoittaa valtuusto nyt esitettyä yleisemmällä tasolla linjaamaan etukäteen kunnan toimielimien päätöksentekoa velvoittavalla tavalla kokonaisvaltaisesti ne asiat, jotka on mainittu lakiluonnoksessa strategia-asiakirjan sisällöksi. On arvioitava sitä, voisiko strategiavelvoitteelle asetettuja tavoitteita tukea jopa velvoittavaa lainsäädäntöä tehokkaammin muun tyyppisellä kunnille kohdistetulla sääntelyllä tai ohjauksella. Olisi tärkeää, että kuntalain yleisluonteisuus ja "ajattomuus" säilyisi. Lainsäädännön tavoitteena tulisi olla myös se, että kunnan hallintotyötä ja päätöksentekoa ohjattaisiin muodollisten asiakirjojen sisältövaatimusten sijaan siihen suuntaan, että toimintatapoja ja päätöksentekoprosesseja kehitettäisiin tosiasiasa toteuttamaan laille asetettuja tavoitteita.

Kunnallisen toimintaympäristön monimuotoistumisen ja siihen liittyvän poliittisen johtamisen vahvistamisen näkökulmasta on tervetullutta, että uuteen kuntalakiin on esitetty säännökset koskien kunnanhallituksen puheenjohtajan roolia päätöksenteon valmistelussa, sekä säännökset, jotka selkiyttävät luottamushenkilön tehtävien osoittamista osa- tai kokopäiväisiksi tehtäviksi. Myös luottamushenkilöiden aiempaa vahvempi oikeus saada vapaata työstään, samoin kuin tietojensaantioikeutta selkiyttävä sääntely, ovat edellä viitatuista näkökulmista huomioon ottaen kannatettavaa.

Kunnanhallituksen tehtävien osalta on perusteltua, että omistajaohjaukseen ja toimintojen yhteensovittamiseen liittyvien tehtävien painoarvoa on myös säädöstasolla koros-

tettu entisestään. Omistajaohjausta ja konserniohjeita koskevat säädökset ovat tarpeen nykymallisessa kunnan toimintaympäristössä, joissa yhä suurempi osa kunnan toiminnoista suoritetaan kuntaomisteisissa osakeyhtiöissä tai yhteisöissä. Osakeyhtiölain säännösten mukaan toimittaessa vastaan tulee tilanteita, joissa ns. konserni-intressin ensisijaisuutta suhteessa tytäryhtiön intresseihin joudutaan punnitsemaan. Sääntely ei tältä osin ole täysin yksiselitteinen uudistettujen kuntalain säännösten jälkeenkään. Uudistuvat kuntalain säännökset korostavat kuitenkin kunnan velvollisuutta suunnitelmalliseen ja valtuuston hyväksymiin pitkän aikavälin omistamislinjauksiin perustuvaan päätöksentekoon myös toimintojaan yhtiöittäessä. Tämä edesauttaa sitä, että kunta-puolella yhtiöitettävien toimintojen tarkoitus ja tavoitteet ovat tulevaisuudessa nykyistä selkeämmin määriteltyjä, ja kuntayhtiöiden yhtiöjärjestyksessä määritelty tarkoitus turvaa osaltaan konserni-intressin ja yhtiön intressien yhdenmukaisuutta.

Kuntien yhteistoimintaa koskeva sääntely (8 luku):

Esitetty sääntely kuntien yhteistoimintaa koskevaksi kuntalain 8 luvuksi on kannatettava. Uudistettu sääntely selkiyttää kuntien yhteistoimintaa ja sen mahdollisuuksia, sekä antaa jonkin verran lisää joustavuutta mm. kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisedellytyksiin kuntien niin yhteisesti sopiessa.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvoite ja vaalikelpoisuus -sääntely (10 luku):

Päätöksenteon julkisen luotettavuuden ja läpinäkyvyyden vahvistamiseksi ehdotetut säännökset sidonnaisuuksien ilmoittamisesta ovat kannatettavia. On toivottavaa, että kuntalaisten luottamus päätöksenteon objektiivisuuteen ja riippumattomuuteen vahvistuisi sidonnaisuusrekisterin kaltaisen läpinäkyvyyden lisääntyessä, ja sitä kautta mahdollisesti herättäisi myös asukkaiden nykyistä laajamittaisempaa kiinnostusta kunnallista päätöksentekoa ja kuntavaaleissa äänestämistä kohtaan.

Kunnallisen luottamustoimen luonne huomioon ottaen on kannatettavaa, että kuntalaki edellyttää jatkossa henkilön suostumusta ottaa luottamustoimi vastaan.

Esitetyt tiukennukset eri toimielinten vaalikelpoisuutta koskeviin sääntelyyn tukevat niitä tavoitteita, joita kuntalain uudistukselle on asetettu. Kuntakonsernin yhtiöiden osalta esitetty sääntely selkiyttää osaltaan vastuita ja omistajaohjauksen toteuttamista.

Viestintää, sähköisiä kokous-, päätöksenteko- ja tiedottamismenetelmiä koskevat säännökset (29, 100, 101, 109 ja 110 §:t):

Esitetyt säädökset sähköisten toimintatapojen hyödyntämiseksi kunnallisessa päätöksenteossa, sekä yleisten tietoverkkojen hyödyntämisestä tiedottamisessa ja virallisessa tiedoksiannossa ovat kannatettavia, ja tukevat päätöksentekoprosessien joustavia ja kustannustehokkaampia toteutusmahdollisuuksia.

Kuntatalous, kuntatalousohjelma sekä hallinnon ja talouden tarkastus (12 §, 13- 15 luvut):

Kuntataloutta, kuntatalousohjelmaa sekä hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat esitykset ovat kannatettavia.

On tervetullutta, että uudistuvassa kuntalaissa otetaan huomioon ja konkretisoidaan osaltaan Eu-kilpailuoikeudellisen sääntelyn vaikutuksia kunnan toimintaan sekä kunnalliseen päätöksentekoon. Julkisten palvelujen velvoitetta koskeva sääntely (ns. SGEI - sääntely) kaipa uuteen kuntalakiin esitettyjen säännösten lisäksi muutakin asiaa selväntävää kansallista sääntelyä.

Henkilöstö (11 luku):

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia voimassa olevan kuntalain henkilöstön asemaan liittyviin säännöksiin. Kunnan palveluksessa oleva henkilöstö on jatkossakin joko virka- tai työsuhteessa kuntaan.

Kahden erillisen palvelussuhdelajin olemassaolo aiheuttaa kunnissa lisätyötä. Vaikka työsuhteen ja virkasuhteen sääntely on lähentynyt toisiaan, työnantajan on noudatettava osittain erilaisia menettelyjä viranhaltioille ja työsuhteisille. Varsinkin palvelussuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyvät prosessit joudutaan järjestämään kahdella eri tavalla. Valitettavaa on, että vaikka yksi kunnallinen palvelussuhde oli esillä jo 1990-luvulla, julkisen vallan käyttämiseen liittyviä ongelmia ei ole kyetty ratkaisemaan vielä.

Lakiesityksessä on huomioitu henkilöstön vaalikelpoisuutta ja esteellisyyttä. Kunnanhallitusta koskevat vaalikelpoisuussäännökset ovat kompromissi; esityksessä on otettu huomioon, ettei kunnan henkilöstöä voida sulkea kokonaan kunnanhallituksen ulkopuolelle ja toisaalta se, ettei kunnan henkilöstö joudu erilaiseen asemaan kuin esimerkiksi ostopalveluja tuottava henkilöstö.

Muut kommentit

35 § Luottamushenkilöin erottaminen kesken toimikauden

Käytännössä kunnallisessa päätöksenteossa on osoittautunut ongelmalliseksi tilanteet, joissa toimielimeen nimetty luottamushenkilö on kesken toimikauden eronnut siitä poliittisesta ryhmästään, jonka kunnallisvaaleissa saamaan äänimäärään kyseinen toimielinpaikka perustunut. Imatran kaupunki esittää, että kuvattu tilanne otettaisiin huomioon uudessa kuntalaissa siten, että kunnallisvaalitulokseen perustuva edustuksellisuus voitaisiin taata myös em. tavoin muuttuneessa tilanteessa. Tarkoituksenmukaista olisi, että kunnallisvaalien aikaisesta puolueestaan kesken toimikauden eronnut luottamushenkilö voitaisiin valtuuston päätöksellä erottaa, eikä tämän toteuttaminen edellyttäisi lakiluonnoksen 35 §:ssä esitetyllä tavoin keinotekoista koko toimielimen luottamuspuolaan perustuvaa erottamista.

Muilta osin Imatran kaupungilla ei ole erityistä lausuttavaa kuntalakiluonnokseen.